

◊ -Haðani fóru vit til Galveston í Texas og vóru har í triggjar dagar. Men tá var tað, at eg fór av. Eg rýmdi av skipinum. Tað var um náttina, at eg rýmdi. Eg hevði vakt og fór eftir tveimum av manningini og segði teimum farvæl: — Eg havi avgjørt at rýma, segði eg við teir.

— Hvi rýmdi tú?

— Eg var tann einasti føroyingurin, sum var umborð á skipinum, og ofta var eg í hornatøkum við hinar av manningini. Tá eg fór í land hevði eg tvey blá eygu, minnst eg.

Hetta var í apríl 1923.

Jákup tók einki við sær í land. Tað einasta, sum hann hevði uppi á sær, vóru triggjar dollarar.

— Nú var eg einsamallur — og heilt í USA. Eg gekk niðan í býin og fór inn á eina kaffistovu. Men hetta var ein kaffistova, har bert svørt fólk kundu sita inni, og tað visti eg ikki. Eg dugdi næstan einki av enskum tá, og tá eg skuldi seta meg niður, komu tvær av starvsgeitunum og bóðu meg um at fara út.

— Eg hugsaði, hvat hetta mundi vera fyri nakað, tí eg hevði jú einki gjørt. Men sum eg stóð har á gongubreytini kom ein maður og segði mær frá øllum. Tann maðurin var svenski, minnst eg.

Arbeiddi sum málari

— Eg var nokk so leingi í Galveston og arbeiddi sum málari. Eg búi á einum hoteli tá. Daglønin var 3 1/2 dollari, og tað var gott tá.

— Men eg vildi aftur til skips og slapp við einum tangaskipi. Eg fekk ikki arbeði sum matrósar, og eg var har umborð í tveir mánaðir. Tað var eitt av teimum størstu tangaskipunum í USA tá, og tað kallaðist John D. Rockefeller.

— Vit fóru til Spania, og tá vit komu aftur, fór eg av. Eg hevði ongan hug til bara at vera í maskinrúminum. Eg minnst, at lønin var tilsamans 111 dollarar. Og tað var alt í gulli. Pengarnar goymdi eg í vestalummanum, minnst eg. Eg var aftur í Galveston, og nú fór at ganga betur við tí málsliga. Eg arbeiddi umborð á einum sandsúgvara, og har var eg í ein mánaða. Tað dámdi mær heldur ikki. So fekk eg arbeði umborð á einum øðrum tangaskipi. Men eg hevði eingi pappír sum matrósar, so eg var noyddur at fara aftur í maskinrúmið. Vit fóru til Philadelphia, og har fór eg av.

Arbeidsleysur

— Eg gekk arbeidsleysur í einar triggjar vikur í Philadelphia. Men til endans fekk eg hýru umborð á einari skonnart, sum skuldi til Puerto Rico. Tað vardi eina tíð, áðrenn vit sluppu avstað. Fyrst skuldu vit fara til South Carolina. Eg veit ikki, hvussu tað bar til, men eg fór upp at skeldast við stýrimannin og segði honum, at eg fór av, so skjótt vit komu inn. Stýrimaðurin segði tá: — Tú kann ikki fara av, tí tú ert mynstraður at koma heilt niður til Puerto Rico og aftur til USA.

— Eg hevði bert triggjar dollarar uppi á mær, tá eg fór í land í USA

— Men eg stóð við mitt, og ein svenski vildi tá eisini sleppa av skipinum. Vit sluppu av, men fingi einki við okkum. Bert 15 dollarar. Tá eg kom í land, fór eg at spyrja eftir pappírnum sum

matrósar. Eg fór inn á eina skrivstovu at verða kannaður í eygunum. Kanningin visti, at eg ikki var litblindur. Teir spurdu meg, hvussu leingi eg hevði siglt, og eg segði teimum frá tí.

Framhald frá síðu 3

framføra sum mest av føroyskum leikum.

— Tað er greitt, at tá vit spæla føroyskar leikir, so má tað vera nakað, sum gongur út frá okkum sjálvum, og sum er tilfar, ið vit sjálvi hava skapt. Sjálvandi hava eisini útlendingar skrivað leikir yvir viðurskipti, sum eisini raka okkum, men í hesum førinu mugu tað verða vit, sum seta treytirnar.

Ein avbjóðing

— Hvørja viðmerking hevur tú til ætlanirnar at byggja eitt norðurlandskt mentunarhús í Føroyum?

— Eg havi alla tíðina verið fyri tankanum at byggja eitt tilíkt hús. Tá eg beinanvegin, tað varð nevnt at byggja eitt tilíkt hús, tók undir við tankanum, var tað tí, at ætlanin um at byggja eitt sjónleikarhús í Havn tá at kalla varð dottin niðurfyri. Eg helt, at tað var beint at tey ríkaru londini kring okkum so gjørdur sít til, at vit fingi eitt tilíkt hús. Og tað haldi eg framvegis. Tá eitt tilíkt leikhús kemur, mugu vit rokna við, at fleiri útlenskar leikvitjanir verða. Hetta verða professionellir leikarar, sum kunnu gera sína ávirkan galdandi á okkara leikarar, sum bert spæla í fríðini. Tað kann eisini fara at roynast øvugt seldis, at vit fella í fátt. Eg haldi, at vit eiga at taka hetta sum eina avbjóðing, sigur Eyðun Johannesen.

Eg fekk pappírini sum matrósar og slapp við einum tangaskipi hjá Standard Oil of New Jersey. Har sigldi eg í eitt ár. Tá fór eg at sigla við einum 15.000 tons stórum tangabáti úr New York.

Jákup sigldi til 1931.

Tær ringu tíðirnar komu til USA í 1929 og varðu til 1940. Jákup arbeiddi aftaná 1931 á einari skipasmíðju í Brooklyn.

— Eg arbeiddi ikki fast har, men bert nakrar dagar nú og tá. Tær ringu tíðirnar gjørdur um seg allastaðni, og amerikanararnir kallaðu tað The Deep Depression.

Jákup sigur, at tað vóru nógv um hetta mundið, sum tóku seg av døgum, tí tey einki fingi.

— Eg var á skipasmíðjunum til 1949. Nøkur ár frammanundan, í 1932 — sama árið, sum eg fekk amerikanskan ríkisborgararétt — hitti eg konu mína. Foreldur hennara vóru týsk, men hon var fødd í USA. Hon kallaðist Christina. Eg fekk skaða á skipasmíðjunum tey seinastu árin, eg arbeiddi har, og var sjúkurlæknin partin av tveimum árum. Eg var tryggjaður og livdi av teimum pengunum hesa tíðina. Men eg fór ongantíð aftur til arbeidis har. Undir krígunum tjentu vit væl av peningi.

Arbeiddi í bygningi

Aftaná 1950 arbeiddi eg í einum bygningi í New York. Har tókst eg við mangt. Í bygninginum hildu fyrri tað mesta handilsmenn til. Og vóru teir blóðir, tjenti tú væl meira enn tí átti.

— Fyrstu tíðina var eg í elevatorinum og flutti fólk. Tað

mundi eg gera í eini tvey ár. Seinni var eg í einum elevatori, sum flutti farm. Eg arbeiddi í bygninginum í 11 ár. Í 1965 bleiv eg pensjonistur og arbeiddi sum vaktarmaður í sama bygningi nakrar dagar um vikuna, og har var eg til seinast í 1968.

Tá gjørdi eg av at fara ein túr aftur til Føroya. Eg hevði ikki verið heima í 48 ár. Men eg hevði bert ætlað at vera heima í Føroyum í einar 14 dagar. Tí eg visti ikki, hvussu trivnaðurin fór at vera. Tað var nú so langt síðani at eg var í Føroyum.

— Hvi vildi tú nú koma heim aftur?

— Kona mín var deyð. Hon doyði í 1968, og eg var einsamallur. Haraftrat var eg ikki heilt ungur meira — gekk tá á 69. ári.

Bleiv verandi

Jákup kom heim aftur í novembri 1968. Og hann fór ongantíð avstað aftur.

— Systkini vildu hava meg at vera. Tey vildu ikki hoyra talað, at eg skuldi fara aftur til USA. Tí, sum tey segdu, Hvat skal tú gera har yviri nú og so gamalt? Helst hevdu tey rætt, og satt at siga kom mær at dáma Føroyar væl, hóast tey mongu árin. Og nú dugi eg aftur at tosa føroyskt, samstundis sum tað eru liðin nøkur ár, síðani eg kom aftur. Men enn eri eg amerikan-skur ríkisborgari og fái pensjón haðani.

— Hvat tekst tú við?

— Eg hjálpi teimum í Leirvík við ymskum. Viðhvørt eri eg til báts. Mær dámar væl at lesa, og tað geri eg nógv av.

Frá framfærsluni av Jákup Sibba. Hann verður framfördur einar triggjar ferðir aftrat

— Summi vilja vera við, at tá eitt tilíkt hús kemur, so doyrt koyra í henda bygningin. Eitt tilíkt hús kostar í dag einar 7–10 milj. kr., giti eg. Sum er, er verandi sjónleikarhús passandi, so at skilja, at tað ikki er eitt tilíkt sjónleikarhús, so hugs-

að vit okkum ein stóran bygning, og í lótni hava vit einki at koyra í henda bygningin. Eitt tilíkt hús kostar í dag einar 7–10 milj. kr., giti eg. Sum er, er verandi sjónleikarhús passandi, so at skilja, at tað ikki er eitt tilíkt sjónleikarhús, so hugs-

byggja út. Tá karmarnir eru sprongdir, so verður tørvur á einum landssjónleikarhúsi.

Sjónleikarráðgevari

Eyðun Johannesen arbeiddi nú sum sjónleikarráðgevari og leikhússtjóri í Sjónleikarhúsinum í Havn. Hann er settur av landsstýrinum. Hann sigur, at kann hann byggja nakað upp, sum líkist einum sjónleikarastovni næstu árin, so er vert at halda fram.

— Tað eru summi, sum siga, at tú í ein vissan mun ikki røkir starvið. Tey spyrja eftir sær?

— Tað er beint, og dømið har er úr Klaksvík. Men mín viðmerking til spurningin er, at tað longu nú er tørvur á meira enn einum manni, tí tað er ógjørligt at vera allastaðni. Og tað er mín vón, at fleiri verða til taks at ráðgeva.

Sjónleikurin er í menning

— Er sjónleikur í menning í Føroyum?

— Tað haldi eg, at hann er. Undir fyrra heimsbardaga og fram til seinna var stórus aktivitetur, hvat sjónleiki viðvíkri, men so doyði tað burtur aftur. Eg havi varhugan av nú, at broyting er við at koma aftur í hesi viðurskipti, og at ein rembing er á veg. Tað verða nú bygd fleiri bygðahús til m.a. hetta endamálið, og tað er at frøast um.